

מי שהיה נשוי פרק עשירי כתובות

צא.

עין משפט נר מצוה

א ב מיי מיע עין מהל
 אשוח ה' ג סמג עין
 מה טועה אה"ע סימן
 קול סק"ג ב:
 ג מיי ש ה' ה טור
 ש"ע שם סוף ה:
 ה ד טור ש"ע שם ס"ג:
 ז ה טועה שם סוף יד:
 ו ז מיי ש הלכה ה
 טועה שם סוף ה:

תוספות ר"ד (המשך)
 אמן בכ"ד. וכוונן שהיתה
 כתובה א' גדולה מחברתה
 ואין בכלל הנכסים שהנתיב
 בידן אלא כדי שתי
 הכתובות שלהן חולקות
 בשוה וירשת אביהן לפי
 הגולגולת כ"א חלקן
 כשאר ירושה דאורייתא
 כדאמר' טעמא לעיל בפי
 ענה דבבבבב דמקרא
 וירשה דאורייתא לא תקנו
 רבנן ובטל שם תנאי
 ב"ד. הי' שם יתר על ב'
 כתובות דינר א' דמקמי
 ביה ירושה דאורייתא אלו
 נוטלין כתובת אמן ואלו
 נוטלין כתובת אמן ואותו
 הדינר או אם יש שם יתר
 חולקין לפי הגולגולת ואם
 אמרו היתומים הי' אנו
 מעלים על נכסי אבינו יתר
 דינר אין שומעין להן אלא
 שמין את הנכסים בב"ד
 משענה שמת אביהן וכו'
 שיתחלק היתומים בשוה
 כפי גולגולתם. היה שם
 נכסים בראי שראי ליפול
 להם ירושה מאב אביהן
 אחר מות אביהן ועם
 אותה הירושה יהיה שם
 מותר אין בכמהוק דבעי
 שיהא מותר בנכסים בעת
 מות אביהן שהחוק אביהן
 באותו מותר ור"ש סבר
 דאפי' מותר מטלטלי לא
 היו מותר עד שיהא מותר
 דינר במקרקע דכי היכי
 וכתובת ב"ד לא גביא
 ממטלטלי אלא ממקרקע
 אבל ת"ק סבר דבכל מידי
 דמקמי ירושה דאורייתא
 אפי' מטלטלי היו מותר
 ואין הלי' כר"ש דייחיד
 ורבים הלי' כרבים: ת"ד של
 זו אלף ושל זו' ה' מאות.
 אם יש שם מותר דינר אלו
 נוטלין כתובת אמן ואלו
 נוטלין כתובת אמן ואם
 לא חולקין בשוה (ל' פ')
 אם בשעת מיתת אביהן
 הי' מרובים והי' שם מותר
 דינר קודם ששאוהו ב"ד
 והחלו ותמנעו ועכשיו
 בשעת גבייתן אין שם
 מותר דינר כבר וכו' וירשים
 היתומים ויתר דינר כדי
 אמן. מועטין ונתברו מאי
 פ' אם בשעת מיתת אביהן
 לא היה שם מותר דינר
 וקודם שבאו לגבות ולשום
 ב"ד הוקרו יוש יוש בהן
 מותר מאי ת"ש דנכסי
 ונתברו בר ציצור מועטין
 הדינר אלו לקמי'
 ר"ד א"ל כשם שמרובין

ומר סבר אפי' מטלטלי. פי' ר"ש וקשה לי אם יש שם מותר
 דינר כיון שיש שם מותר דינר מיבעי ליה כדפריך בסמוך
 וי"ל דעדיפא מינה פריך: אלא הכא בפחות מדינר קמיפלגי.
 והשתא צעי למימר דלר"ש ודאי סגי בפחות מדינר ותימה א"כ הדרא
 קשיא לדוכתיה אם יש שם כיון שיש

שם מיבעי ליה: ורבי תימא איפוך.
 פ"ה וצנייה של זו דקאמר ת"ק אזני
 ראשונה קאי משמע מתוך פירושו
 דל"ג לעיל צאים צנייה של זו לאחר
 מיתת אמן דמשמע צדיה לצני
 שניה קאי אלא גרס צנייה של זו
 לאחר מיתת וקשה דכלל הספרים
 גרסין קאי ליה ועוד אי אזני ראשונה
 קאי מה לו להזכיר לאחר מיתת
 פשיטא דצאין דקאמר לאחר מיתת
 דהא מתה קמתי ועוד קשה לי דהואיל
 וצעי למימר אפי' הוה ליה לאסוקי
 פלוגמיהו צכתובה נעשית מותר
 לחברתה ועוד גרסין צפירוש ר"ח
 צדיה צאין צנייה של שניה לאחר
 מיתת על כן פ' ר"ת אזני שניה
 קאי לעולם ואפי' סברתיהו דת"ק
 דאמר צאין צני שניה ולוקמין
 כתובת אמן והראשונים אין להם
 כשאין להם מותר כלל אצל אם היה
 שם מותר אפילו בפחות מדינר יש
 להן כתובת צנין דכרין ואחא ר"ש
 למימר דוקא אם יש שם מותר דינר
 ומדריז שמוען נשמע לת"ק דמדקמתי
 אם יש שם משמע ללקד דברי ת"ק
 כשאין שם מותר כלל קאמר דוקא:
 ב' הנהך תרי' לישני קמאי ואיפוך.
 וכדפרישית דת"ק אמר צני
 שניה גזיין ולא צני ראשונה כשאין
 שם מותר כלל אצל ממטלטלי או
 ממעשדי נוטלין ואחא ר"ש למימר
 דוקא דינר מקרקעי שם חרי:

וכן
בתנאי' מי שהיה נשוי שתי נשים ומתו ואחר כך מת הוא ויתומים מבקשין
 כתובת אמן ואין שם אלא שתי כתובות חולקין בשוה: היה שם (6) מותר דינר
 אלו נוטלים כתובת אמן ואלו נוטלים כתובת אמן: אם אמרו יתומים אנחנו
 מעלים על נכסי אבינו יפה דינר כדי שימלו כתובת אמן אין שומעין להן אלא
 שמין את הנכסים בבית דין: היו שם נכסים בראוי אינן כבמהוק ר"ש אומר
 אפי' יש שם נכסים שאין להם אחריות אינן כלום עד שיהיו שם נכסים שיש להן
 אחריות יותר על שתי הכתובות דינר: ג' ת"ר לזו אלף ולזו חמש מאות אם יש
 שם מותר דינר אלו נוטלין כתובת אמן ואלו נוטלין כתובת אמן ואם לאו יחלקו
 בשוה: (3) פשיטא ומרובין ונתמעטו כבר וכו' בהן יורשין מועטין ונתברו מאי ת"ש
 דניכסי דבי בר ציצור מועטין ונתברו הוה ואתו לקמיה דרב עמרם אמר להו
 זילו פייסינהו לא אשגחו אמר להו אי לא מפייסיתו להו (4) מחינא לכו בסילוא
 דלא מבע דמא שדרינהו לקמיה דרב נחמן אמר להו יכשם שמרובין ונתמעטו
 זכו

דינר מקרקעי קמיפלגי. אי צעיין ההוא מותר שיהא שם שמי
 כתובות ודינר מקרקעות והכל דלכא מותר דינר אלא מטלטלי
 מש"ה אמר ת"ק דאין צני ראשונה נוטלין ואחא ר"ש למימר הואיל
 ויש מותר דינר כל דהו שקלי: ומר סבר אפי' ממעשדי. ר"ש

סבר חוב הוי מותר: ה"ג אי הכי
 ר"ש אומר אם יש מותר דינר.
 ואצרייתא קאי הואיל וצדיהא מותר
 מוקמת לה אלא שמשועבד ור"ש
 לקולא קאמר הכי אצעי ליה למימר
 הואיל ויש שם מותר דינר אלו נוטלין
 כו': ור"ס איפוך. פירושה דפרשי'
 צפולגמיהו אפי' ותימא צאין צנייה
 של זו דקאמר ת"ק אזני ראשונה קאי
 וקאמר דשקלי כתובת צנין דכרין
 ואחא ר"ש למימר אם יש שם מותר
 דינר כולם נוטלין ואם לאו אלא
 פחות מדינר יש חולקים צושה: והא
 ת"ק דמסני'. דקאמר ר"ש עלייהו
 אפי' יש שם נכסים שאין להם אחריות
 אינם כלום: דינר קאמר. דתני
 היה שם יתר דינר כו' ומ"ק דמתני'
 הוה ת"ק דצרייתא: אלא כי הכי כרי
 לישני קמאי. צדינר מקרקעי או
 צדינר מעשדי: ואיפוך. תרילתא
 וה"ק ת"ק צאין צנייה של ראשונה גס
 הם ונוטלין כתובת אמן משום תנאי
 צנין דכרין ואע"ג דליכא אלא מותר
 דינר מטלטלי או מעשדי ואחא ר"ש
 למימר אם יש מותר דינר מקרקעי
 וצני חרי אלו נוטלין כו' והשתא דר"ש
 לחומרא ולא שייך לאותוהי הואיל ויש
 שם מצעי ליה: ואחא ידענא כו'.
 דאי צמיה צחיו דמרייהו צמורת
 צנין דכרין אמו לא מצי למימר כתובה
 נעשית מותר לחברתה דהא לאו
 פריעת חוב הוא ולי הכא לא צעיין
 מותר היכא איתקן: דלאו צם ירושה.
 וליכא למיחש לאיננויי דהא לית לה
 צנכסיס כח אלא כתובת אמה וצני
 שמיס הראשונות שהם זכרים וצאים
 לירש יש צהם שכתובת אמן גדולה
 משל חברתה ואומרים טעו כתובת
 אמכס צנין דכרין ואנו נוטל כתובת
 אמנו ואי משום דליכא מותר דינר
 הכי פריעו צין שנינו הכתובה
 השלישית והיא נעשית מותר לשמים
 צחיו ומריצה אין כאן דאלו ואלו
 צמורת צנין דכרין נוטלין הכתובות
 וזו שנטלה משום חוב אין לה לריז
 שהרי אינה יורשת שמוכל לומר אחס
 יורשים הכתובות יתר על החלוקה:
 יחוש לאננויי. שיכול לומר צנה של
 זו צעלת חוב אחס למה מירשו את

צבא יותר ממני שאתם צאים לנטול כתובת אמכס יתר על החלוקה אם נטלתם אני כתובת אמני לא מאצי ירשתי אלא מאמני: בתנאי' ויתומים
 מנקשים כפוצה אמן. שכתובת אמכס מרובה משל חברתה ואומרים צנייה כתובת צנין דכרין נטול וכן אחס והשאר נחלוק: חולקין צושה.
 כשאר כל ירושה לפי הגולגולת: אם אמרו יתומים. צני הכתובה הגדולה: הכי אנו מעלין על נכסי אבינו. מעלין דמיהן לקבלם עלינו ציוק
 כדי דינר יתר על שוויין כדי שיהיה שם מותר דינר ויטלו כתובת אמכס: היו שם נכסים בראוי. שראוייה ליפול להם ירושה מאצבי
 אצביהם אחר מות אצביהם ולכשפול יהיה שם מותר דינר צמתי הירושות: אינן כבמהוק. אינן נחשצין עכשיו להיות כאלו הן
 מוחוקין צהן כצו יש כאן מותר דינר: ג' מרזיסי. צעעת מיתתה ואלו שמתאוס צאותה שעה היה שם מותר דינר: ונמעטו.
 שהולו קודם שמתו צ"ד: כצו וכו צהם. יורשי כתובה הגדולה לזכות צכתובת אמכס משעת מיתתה שהיה שם מותר דינר:
 וילו פייסינהו. לירשי כתובה הגדולה: סילוא דלא מצע דמא. קון שארית מנוזיל דם צנוקצו צצשר. כלומר שמתא ונדו:

(6) [על צנין:] (3) צ"ד קמתי,
 (4) קנה סק"ג.]

מוסף רש"י

ותומים מבקשין
 כתובת אמן. כיון
 שכתובת האמת מרובה, או
 אם שמיהן שות פעמים
 צניי האמת רבים וצני
 האמת מועטין ואזן
 המועטין מבקשים כתובת
 אמן ללקח צנייהן וצני
 הצנייה יתקנו את כתובת
 אמן צנייהן, וצנין עליהם
 מכה מלא כתובת אמן
 שכתובת צה כתובת צנין
 דכרין דהיון לבי מיתא'
 אינו יתקן כסף כמתני'
 כו' (העל צ.) היה שם
 מותר דינר. על שם
 הכתובות, שמתקנין צו
 מלה דלרשיה, אלו
 נוטלין כתובת אמן,
 ואלו נוטלין כתובת
 אמן. ואם לאו חולקין
 בשוה לנתיב גולגולתם,
 דנקמו דמיעקרא מלה
 דלרשיה לא תקון כסף
 (טו). בסילוא דלא מבע
 דמא. קון שמלחי און
 יאלת דם ניכר צו, דהייט
 נדו (והרשב"א ב"ב קנא).

תוספות ר"ד

אמר מר זוטרא משמיה
 דר"פ [הלכתא] א' בחייו
 וא' במותו י"ל כתובת
 בנין דכרין וכתובה נעשית
 מותר לחברתה פי' וכל
 שכן ביה דהוי מותר
 שאם מתו שתיהן בחייו
 ובאו הבנים של שתיהן
 ליטול אלו כתובת אמן
 ואלו כתובת אמן ויש על
 אביהן ב"ח שאם יגבה
 ב"ח אלו (י"ל) שם מותר
 כתובת אמן אין שם מותר
 דינר אמר' שמה שבה
 ב"ח הוא דירית בנבחר
 והוא ירושה אביהן שעל
 כל הבנים מוטל לפרוע
 חוב דכרין וכתובה אביהן
 והכי אמר' בגמ' דאפילו
 אמכס צנין דכרין ואנו נוטל כתובת
 אמנו ואי משום דליכא מותר דינר
 הכי פריעו צין שנינו הכתובה
 השלישית והיא נעשית מותר לשמים
 צחיו ומריצה אין כאן דאלו ואלו
 צמורת צנין דכרין נוטלין הכתובות
 וזו שנטלה משום חוב אין לה לריז
 שהרי אינה יורשת שמוכל לומר אחס
 יורשים הכתובות יתר על החלוקה:
 יחוש לאננויי. שיכול לומר צנה של
 זו צעלת חוב אחס למה מירשו את

(6) אולי סמך כאן וי"ל פשיטא
 מרובין וממעטו כבר וכו' כהן
 יורשין פי' אם צעעת וכו'.